

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0252
Dok.: AHN40173

Besvarelse af spørgsmål nr. 421 af 9. juni 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Hvor langt er regeringen kommet i overvejelserne om at lave en lov, der sikrer, at pædofile mænds chat på nettet stoppes?”

Svar:

1. I forbindelse med besvarelsen af spørgsmål nr. S 486 fra medlem af Folketinget Peter Skaarup (DF) oplyste Justitsministeriet, at såkaldt sexchat på internettet ikke i sig selv er strafbart. Hvis en person imidlertid via sexchat aftaler at mødes med et barn i den hensigt at begå en forbrydelse mod barnet i forbindelse med mødet, vil det være strafbart efter de generelle regler om forsøg, jf. straffelovens § 21. Reglerne i den danske straffelov giver således mulighed for at sætte ind over for seksuelle overgreb mod børn på et tidligt tidspunkt i gerningsforløbet.

På den baggrund fandt ministeriet i den nævnte besvarelse ikke anledning til at foreslå ændringer på området.

2. Justitsministeriet har indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet om såkaldt grooming, dvs. tilfælde, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobiltelefoni, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet. Rigspolitiet har i sin udtalelse af 7. juli 2006 anført følgende:

”Begrebet ”grooming” omfatter tilfælde, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobiltelefoni, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet.

Forløbet vil typisk være, at den voksne søger efter børns personlige profiler på internettet eller følger med i kommunikationen i chatrooms på internettet med henblik på at finde mulige ofre. Der vil herefter blive etableret kontakt til et barn – ofte under dække af at være jævnaldrende med barnet, og den voksne vil i den forbindelse forsøge at fremstå som omsorgsfuld samt komme med tillidskabende bemærkninger, for at barnet skal føle sig tryk. Gradvist vil den voksne forsøge at skabe en nær følelsesmæssig relation baseret på fortrolighed og afhængighed, hvorpå den voksne vil

begynde at afprøve relationens bæredygtighed, f.eks. ved at fremsætte forskellige krav og ønsker, ligesom den voksne vil berøre seksuelle emner og afprøve barnets seksuelle grænser. Dette vil bl.a. kunne være i form af spørgsmål vedrørende barnets seksuelle erfaringer og udveksling af billeder med seksuelle motiver. Den voksne udnytter i den forbindelse, at børn ofte har behov for at tale om seksuelle emner, og at dette behov ikke altid kan opfyldes gennem familie og venner. Møder den voksne modstand fra barnet, vil den voksne ofte reagere med sårede følelser, trusler om at afbryde relationen til barnet eller ved på ny at bearbejde tillidsforholdet mellem den voksne og barnet. Når den voksne føler sig sikker på relationen til barnet, vil den voksne gradvist afsløre sin rigtige identitet og foreslå et personligt møde med barnet, hvor det seksuelle overgreb finder sted – eventuelt efter flere møder og gradvise tilnærmelser. Efter det seksuelle overgreb vil den voksne typisk forsøge at give barnet en følelse af skyld eller ansvar for overgrebet eller fremsætte trusler mod barnet med henblik på at undgå, at barnet fortæller andre om overgrebet. Barnet vil typisk ikke i tide erkende, at den voksne ikke har reelle hensigter, eller ikke turde betro sig til andre af frygt for reaktionerne.

Voksne, som ønsker seksuel kontakt med børn, vil typisk indrette deres liv, så de får mulighed for at omgås børn, og de vil opsøge børn, dér hvor børn færdes, hvad enten det er i skoler, fritidsordninger, som led i særlige aktiviteter for børn og unge eller på internettet. Ofte vil de pågældende lede efter børn, som søger opmærksomhed og venlighed, og en nærliggende mulighed for at skabe kontakt er internet-chat, hvor formålet netop er at formidle kontakt, og hvor den voksne lettere end ved andre former for kontakt kan skjule eller sløre sin identitet.

Det er Rigspolitiets opfattelse, at ”grooming” via internet-chat og mobiltelefoni principielt ikke adskiller sig fra andre situationer, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn med henblik på senere at begå overgreb mod barnet, og at de straffretlige regler om seksuelle overgreb på børn og om strafbart forsøg, som i andre sammenhænge anses for passende, også må anses for tilstrækkelige i forhold til seksuelle overgreb efter forberedende handlinger under anvendelse af internettet eller mobiltelefoni.

Det bemærkes i øvrigt, at straffelovens regler ligeledes finder anvendelse i forhold til kommunikation via internettet.

Et strafferetligt ansvar vil i givet fald kunne gøres gældende over for den, der har foretaget de strafbare handlinger på internettet, uanset om det er sket via hjemmesider, som administreres af andre.

Formidlere af særlige tjenesteydelser på internettet vil efter omstændighederne ligeledes kunne ifalde strafansvar efter reglerne om strafbar medvirken, hvis den pågældende har været bekendt med de strafbare forhold og undladt at gribe ind heroverfor. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke findes særlige regler, som pålægger formidlere af tjenester på internettet en generel pligt til at overvåge den information, der sendes eller lagres via den pågældende tjeneste, eller en generel pligt til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig aktivitet.

Det bemærkes endvidere, at internetudbydere i overensstemmelse med deres forretningsbetingelser har mulighed for at blokere for adgangen til visse internetsider, ligesom den enkelte bruger har mulighed for at benytte sig af de forskellige filtreringsværktøjer, der udbydes af private virksomheder, og som har til formål at afskære adgangen til bestemte internetsider m.v.

Omfanget af ”grooming” via internet-chat og mobiltelefoni kan kun vanskeligt opgøres og registreres ikke selvstændigt af politiet. Antallet af anmeldelser og sigtelser vedrørende seksuelle overgreb på børn har i de senere år udvist en stigende tendens. Der kan dog ikke - bortset fra antallet af anmeldelser og sigtelser vedrørende børnepornografi - entydigt peges på en sammenhæng med udbredelsen af internet-chat og mobiltelefoni. Det bør i den forbindelse bl.a. have for øje, at antallet af anmeldelser og sigtelser ikke nødvendigvis tegner et retvisende billede af kriminalitetsudviklingen, og at andre faktorer, herunder især anmeldelsestilbøjeligheden, har betydning for udviklingen i antallet af anmeldelser og sigtelser.

Rigspolitiets IT-efterforskningssektion, der yder bistand til politikredsene som led i efterforskningen af kriminalitet, der begås under anvendelse af moderne informations- og kommunikationsteknologi, har som led i de tekniske undersøgelser af beslaglagte computere konstateret flere eksempler på, at personer, der har været involveret i ulovlig distribution af børnepornografi, tillige har søgt kontakt med børn via internettet. Herudover har Rigspolitiet kendskab til sager, hvor børn er blevet udsat for fuldbyrdede seksuelle overgreb efter forudgående ”grooming” på internettet.

Det er imidlertid ligeledes vurderingen, at det, der i visse tilfælde umiddelbart kan forekomme at være eksempler på ”grooming” på internettet, efter en nærmere undersøgelse ofte viser sig at være en del af børns chat med hinanden via internettet. Mange børn udgiver sig således - uden seksuelle hensigter - for at være ældre eller yngre personer af det modsatte køn, når de kommunikerer anonymt via internettet, ligesom mange børn anvender mediet til anonymt at forhøre sig om andres erfaringer med sex og kærlighed. Herudover er kommunikationen i chatrooms på internettet præget af et vist frispreg på grund af kommunikationens anonyme karakter.

Rigspolitiets IT-efterforskningssektion modtager løbende anmeldelser vedrørende ”grooming” på internettet, som henvises eller videresendes til den relevante politikreds.

Det er Rigspolitiets opfattelse, at anmeldelser vedrørende ”grooming” kun i begrænset omfang giver anledning til, at der iværksættes efterforskninger i politikredsene, medmindre egentlige seksuelle overgreb har fundet sted.

Rigspolitiet finder på denne baggrund, at der er behov for at styrke indsatsen med henblik på at forebygge samt efterforske og retsforfølge strafbare forhold i forbindelse med ”grooming” på internettet.

Efter drøftelse med Politimesterforeningen vil Rigspolitiet overfor politikredsene understrege vigtigheden af, at der i forbindelse med modtagelsen af anmeldelser om ”grooming” på internettet iværksættes en nærmere undersøgelse med henblik på om

muligt at sikre oplysningerne i sagen, identificere de involverede personer og afdække, om der er grundlag for at indlede en egentlig efterforskning og retsforfølgning af et eventuelt strafbart forhold.

Rigspolitiet vil endvidere henlede politikredsens opmærksomhed på mulighederne for at søge bistand i sager vedrørende ”grooming” på internettet fra Rigspolitiets IT-efterforskningssektion, ligesom Rigspolitiet vil anmode politikredsene om at underrette IT-efterforskningssektionen om alle anmeldelser vedrørende ”grooming” på internettet, der modtages direkte i politikredsene.

På baggrund af disse indberetninger vil Rigspolitiets IT-efterforskningssektion i samarbejde med de relevante politikredse overveje mulighederne for i konkrete tilfælde at træffe særlige efterforskningsmæssige foranstaltninger, herunder efter omstændighederne ved, at politiet overtager kommunikationen på internettet under anvendelse af retsplejelovens regler om agentvirksomhed.

Rigspolitiet vil ligeledes tage initiativ til at udbygge samarbejdet mellem politiet og relevante tjenesteudbydere med henblik på at forebygge og bekæmpe ”grooming” på internettet. Dette udbyggede samarbejde vil bl.a. tage sigte på at indlede en nærmere dialog mellem politiet og relevante tjenesteudbydere om den information i form af advarsler og vejledninger vedrørende ”grooming”, som er tilgængelige i chatrooms på internettet, om administratorers løbende tilsyn med den kommunikation, der finder sted i chatrooms på internettet, om anvendelsen af særlige filtre i chatrooms på internettet, om logning af identitet og videregivelse af oplysninger til politiet samt om de særlige forhold, som tjenesteudbydere og administratorer i øvrigt skal være opmærksomme på i forbindelse med ”grooming” på internettet. Rigspolitiet vil ligeledes i samarbejde med relevante tjenesteudbydere undersøge mulighederne for et skærpet tilsyn med den kommunikation, der finder sted i lukkede kommunikationssystemer.

Efter Rigspolitiets opfattelse kan der ligeledes være grund til at fokusere på den forebyggende indsats i forhold til ”grooming” på internettet.

Forudsætningen for, at ”grooming” kan finde sted, er, at det udsatte barn foretager sig noget aktivt. Det er derfor afgørende, at voksne, der har ansvaret for børns velfærd og trivsel, ligeledes ser det som en opgave at sikre, at børn lærer nogle grundlæggende regler om kommunikationen med andre via bl.a. internettet, så de kan forholde sig kritisk til de mange muligheder og er opmærksomme på de risici, som denne kommunikation indebærer. Børn bør således sættes i stand til at gennemskue og sige fra over for potentielle krænkerer, og især forældre bør interessere sig for deres børns kommunikation via internettet, bl.a. ved selv at danne sig et indtryk af de chatrooms, som børnene anvender, og det materiale, som eventuelt lagres på computeren. Voksne, der har det daglige ansvar for børn, bør ligeledes være opmærksomme på børns internet-forbrug, herunder hvor og hvornår samt under hvilke omstændigheder et barn har adgang til internettet, og på barnets ændrede adfærd i forbindelse hermed, f.eks. om barnet taler meget om seksuelle emner eller om en chatven, som ikke siden nævnes.

Allerede i dag er nærmere vejledning om emnet tilgængelig på hjemmesiden www.sikkerchat.dk, der er udarbejdet af Det Kriminalpræventive Råd i samarbejde med Red Barnet. På hjemmesiden kan børn og unge finde en række gode råd, interaktive spil og tests, historier fra det virkelige liv samt et debatforum m.v. Hjemmesiden indeholder desuden oplysninger, dialogredskaber og undervisningsmateriale til brug for forældre og lærere.

Det Kriminalpræventive Råd har ligeledes udgivet publikationen ”Overgreb mod Børn. Ser du det? Gør du noget?”. Publikationen retter sig mod faggrupper, der arbejder med børn og unge, og formidler viden om, hvordan overgreb mod børn, herunder i forbindelse med kommunikation på internettet, forebygges.

Rigspolitiet vil inddrage Det Kriminalpræventive Råds sekretariat i de ovennævnte drøftelser med relevante tjenesteudbydere med det sigte yderligere at styrke den kriminalpræventive indsats på området.

Sammenfattende er det Rigspolitiets opfattelse, at ”grooming” ikke adskiller sig væsentligt fra andre former for forberedende handlinger med henblik på seksuelle overgreb på børn, og at de strafferetlige regler om seksuelle overgreb på børn og om strafbart forsøg, som i andre sammenhænge anses for passende, også må anses for tilstrækkelige i forhold til seksuelle overgreb efter forberedende handlinger under anvendelse af internettet eller mobiltelefoni. Det er ligeledes Rigspolitiets opfattelse, at ”grooming” i et vist omfang, som ikke præcist kan opgøres, finder sted via internet-chat og mobiltelefoni, og at der er grund til at styrke såvel den forebyggende som den bekæmpende indsats overfor ”grooming” på internettet efter de ovenfor beskrevne retningslinjer.”

Jeg kan henholde mig til det, som Rigspolitiet har anført i sin udtalelse. Heraf fremgår det bl.a., at de nuværende strafferetlige regler må anses for tilstrækkelige i forbindelse med indsatsen over for seksuelle overgreb mod børn, der sker via bl.a. internettet. Det fremgår desuden, at Rigspolitiet i en række sammenhænge vil styrke indsatsen med henblik på at forebygge og bekæmpe sådanne overgreb.

Jeg finder på den anførte baggrund fortsat ikke anledning til at foreslå ny lovgivning på området.